

Vergaderjaar 2009–2010

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 279

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 juni 2010

Hierbij bied ik u het verslag aan van de VTE-Raad (Telecom en Energie), die op 31 mei jl. bijeenkwam in Brussel. Nederland werd vertegenwoordigd door de minister van Economische Zaken.

Tijdens het gedeelte over telecom heeft de Raad conclusies aangenomen over de Europese digitale agenda.

Tijdens het gedeelte over energie heeft het voorzitterschap de Raad geïnformeerd over de voortgang van de conceptverordening leveringszekerheid aardgas. Voorts heeft de Commissie de Raad geïnformeerd over de nationale kwantitatieve invulling van de Europese doelstelling op het terrein van energiebesparing en heeft over dit onderwerp een gedachte-wisseling plaatsgevonden. Daarnaast is in de Raad gesproken over de Europese energiestrategie voor de periode 2011–2020, waarbij tevens raadsconclusies zijn aangenomen. Voorts hebben het voorzitterschap en de Commissie de Raad geïnformeerd over ontwikkelingen aangaande internationale energierelaties.

Een uitgebreid verslag van de Raad vindt u in de bijlage bij deze brief. De eerstvolgende formele VTE-Raad vindt plaats op 15 oktober 2010. De eerstvolgende informele Energieraad vindt plaats op 6 en 7 september 2010.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven

VTE-Raad (Telecom)

De Europese Digitale agenda

Raadsconclusies en gedachtewisseling

Het voorzitterschap benadrukte het belang van ICT voor groei en banen. De digitale agenda van de Commissie geeft goed aan welke acties nodig zijn om de kansen van meer en effectiever ICT-gebruik te verzilveren. Het voorzitterschap verzocht lidstaten in het kader van de digitale agenda ook in te gaan op het idee van een Europese code over de rechten van gebruikers van elektronische communicatiediensten (een «digitale code»).

De Commissie, bij monde van Commissaris Kroes, onderstreepte het belang van dit actieplan, als één van de hoofdelementen van de Europa2020-strategie. ICT beïnvloedt elk deel van het leven en werk van een ieder. Geen van de belangrijke uitdagingen voor de toekomst – zorg, vergrijzing, milieu – kan zonder ICT-component opgelost worden. ICT-gebruik in de EU is nog altijd significant minder dan in de VS. Dit leidt tot een kloof op het terrein van productiviteit en economische groei. Als grote uitdagingen benoemde Kroes ondermeer snel internet. De EU is de grootste breedbandmarkt ter wereld, maar internet is nog steeds veel te langzaam. In Korea is internet bijvoorbeeld 100 keer sneller dan in de EU. Ook noemde zij het creëren van een digitale interne markt als belangrijke uitdaging. Zo'n 54% van de consumenten koopt via internet, maar slechts 22% daarvan koopt in het buitenland. Ook zijn er grote verschillen tussen lidstaten als het gaat om internetgebruik. Zo gaat in Nederland 80% van de bankzaken via internet, terwijl dat in Roemenië en Bulgarije nog geen 5% is. Tot slot benadrukte Commissaris kroes dat de presentatie van de digitale agenda slechts het begin is, en zal worden gevolgd door zo'n 100 concrete voorstellen, die zo snel mogelijk moeten worden geïmplementeerd.

Lidstaten spraken unaniem steun uit voor de digitale agenda van de Commissie. Ook werd brede steun uitgesproken voor de raadsconclusies, die de prioriteiten uit de digitale agenda onderschrijven. Veel lidstaten pleitten voor het creëren van een daadwerkelijke digitale interne markt. Door de huidige versnippering van de interne markt hebben Europese bedrijven een te kleine thuishmarkt, wat hun groeikansen ontnaemt. Als belangrijkste uitdagingen op dit terrein werden auteursrechten en consumentenrechten genoemd. Nederland benadrukte het belang van nieuwe innovatieve businessmodellen door bedrijven, om de strijd tegen piraterij effectief aan te kunnen gaan. Ook pleitte Nederland voor aanpassing van het auteursrecht aan het digitale tijdperk.

Daarnaast werd het belang van snel internet breed onderkend. Lidstaten benadrukten het belang van investeringen in supersnel internet, op een concurrerende manier. Nederland sprak steun uit voor het stellen van doelstellingen voor breedband op EU-niveau, maar wees tegelijkertijd op het belang om de doelstellingen flexibel en technologieneutraal in te vullen, rekening houdend met de verschillende startposities van de lidstaten.

Enkele lidstaten pleitten voor betere interoperabiliteit van diensten en toepassingen. Nederland deed een dringende oproep om bij de uitwerking van de digitale agenda het overheidsbeleid voor volledig open standaarden expliciet te maken, en kreeg hiervoor bijval van enkele lidstaten. Commissaris Kroes verzekerde dat zij zich volledig inzet voor interoperabiliteit en open standaarden. Zij gaf aan dat het niet hierbij

zoeder gaat om definities of terminologie, maar om actie ten behoeve van betere interoperabiliteit.

Voorts vroegen enkele lidstaten aandacht voor het belang van het concurrentievermogen van de ICT-sector in de EU: er zou wat gedaan moeten worden aan het feit dat momenteel ICT-apparatuur veelal uit Azië komt, en ICT-toepassingen uit de VS. Ook benadrukten veel lidstaten het belang van meer veiligheid en vertrouwen, ondermeer op het punt van bescherming van privacy en persoonsgegevens.

Tot slot spraken lidstaten brede steun uit voor een «digitale code», waarbij de rechten van digitale consumenten op een toegankelijke en eenvoudige wijze worden weergegeven. Veel lidstaten benadrukten in dit kader dat een dergelijke code geen wetgevend karakter mag hebben: het moet gaan om bestaande rechten en mag geen nieuwe rechten introduceren. Nederland gaf aan dat een code alleen zal werken als consumenten overal in de EU dezelfde rechten hebben en riep op dit mee te nemen bij de herziening van het consumentenacquis.

VTE-RAAD (ENERGIE)

Leveringszekerheid Aardgas

Informatie van het Voorzitterschap over de stand van zaken

Het voorzitterschap informeerde de Raad over de voortgang met betrekking tot het voorstel voor de Verordening leveringszekerheid aardgas aan de hand van een voortgangsverslag. Het voorzitterschap streeft naar een akkoord met het Europees Parlement in eerste lezing. Inmiddels is tweemaal gesproken met het Europees Parlement over de verordening en zullen op 2 en 22 juni informele trilogieën plaatsvinden. De onderhandelingen spitsen zich toe op de definitie van beschermde klanten en de rol van de Commissie. De Europese Commissie hoopt nog onder het Spaanse voorzitterschap met het Europees Parlement tot overeenstemming te komen.

Ofschoon tijdens dit agendapunt geen gedachtewisseling was voorzien, intervenueerde een beperkt aantal landen, waaronder Nederland. Nederland vroeg allereerst aandacht voor de verdeling van taken en bevoegdheden van de Commissie versus die van de Raad bij het afkondigen van een noodtoestand. De huidige versie van de conceptverordening legt het initiatief tot het uitroepen van een crisis bij lidstaten doordat de Commissie alleen op verzoek van de Bevoegde Autoriteit van een lidstaat een regionale of Europese energiecrisis kan uitroepen. Nederland acht deze rol voor lidstaten van groot belang, mede gezien het politieke signaal dat uitgaat van het uitroepen van een Europese crisis.

Ten aanzien van investeringen in de gasinfrastructuur heeft Nederland onderstreept dat voorkomen moet worden dat de verordening leidt tot overheidsinvesteringen die marktverstoringen werken. Tot slot is door Nederland benadrukt dat de verordening moet voorzien in voor gasondernemingen duidelijke en werkbare verplichtingen tot het nemen van maatregelen om de gasvoorziening van beschermde klanten veilig te stellen. Alleen door precies vast te stellen wat er van welke marktpartijen wordt verwacht, wordt onduidelijkheid voorkomen. Dat betekent ook dat de beoogde leveringsstandaard duidelijk afgebakende verplichtingen moet bevatten.

Bij de interventies van een beperkt aantal andere lidstaten werd ingegaan op de definitie van beschermde klanten en bovengenoemde bevoegd-

heidsverdeling tussen de Commissie en de Raad/lidstaten. Sommige lidstaten willen een beperking van de definitie van beschermde klanten om een gelijkwaardig beschermingsniveau binnen de EU te garanderen, terwijl andere lidstaten juist pleiten voor de huidige, ruimere definitie waardoor niet alleen huishoudens verbonden aan een gasdistributienetwerk onder de definitie vallen, maar ook andere specifieke groepen, zoals stadsverwarmingcentrales die gas leveren aan huishoudens voor zover deze centrales niet kunnen overschakelen op andere energiebronnen en verbonden zijn aan een gasdistributie of transmissienetwerk.

Nationale invulling Europese doelstelling energiebesparing

Informatie van de Commissie en gedachteswisseling

De Commissie gaf een toelichting op de dialoog met lidstaten over de nationale energiebesparingsdoelstellingen in het kader van de Europa2020-strategie. Voor het behalen van de indicatieve Europese doelstelling is invulling met nationale doelstellingen essentieel aldus de Commissie. Hierbij gaf de Commissie te kennen zich nu terughoudend te zullen opstellen maar indien nodig met nieuwe voorstellen te zullen komen teneinde de Europese doelstelling te bereiken. De Commissie onderstreepte in dit kader het belang van het in kaart brengen van de nationale doelen en tussentijdse rapportages. Hiertoe moet een gemeenschappelijke methodiek worden vastgesteld die bepalend is voor de zwaarte van de opgave die de EU zich stelt. Het EU-doel moet eerlijk en begrijpelijk zijn en geen bedreiging vormen voor concurrentiekracht.

Diverse lidstaten benadrukten in hun interventies de vrijheid te willen behouden om op nationaal niveau invulling te geven aan de Europese doelstelling en geen juridisch bindende Europese energiebesparingsdoelstelling voor te staan. In dit kader wezen verschillende lidstaten op het belang van het behoud van de Europese concurrentiepositie en pleitten voor realistische nationale doelen. Voorts benadrukte een aantal lidstaten dat bij het vaststellen van de nationale doelen rekening gehouden moet worden met specifieke nationale kenmerken, zoals reeds eerder gerealiseerde energiebesparing, lager energieverbruik dan andere EU-lidstaten of het fungeren als transitluchthaven.

Energiestrategie 2011–2020

Raadconclusies en gedachteswisseling

De Commissie gaf een toelichting op haar in aanloop van de Raad gepubliceerde tussenrapport «Towards a New Energy Strategy for Europe». Dit rapport wordt tevens gebruikt voor een schriftelijke consultatie die inmiddels is begonnen. Naast het belang dat de Commissie hecht aan implementatie van bestaande wetgeving en ontwikkeling van duurzame technologie, zal zij in de strategie de nadruk leggen op infrastructuur vanwege de cruciale rol daarvan voor alle doelen van het energiebeleid; voltooiing van de interne energiemarkt, grootschaliger toepassing van duurzame energie en voorzieningszekerheid. Regelgeving, in het bijzonder implementatie van het derde pakket, gaat daarbij een belangrijke rol spelen. Voorts zal moeten worden bezien op welke wijze voor de Europese energievoorzieningszekerheid en solidariteit noodzakelijke infrastructuur kan worden gerealiseerd indien de markt niet de benodigde investeringen kan doen.

Het tussenrapport van de Commissie kon rekenen op brede steun van lidstaten. De Raadsconclusies, waarin deze steun tot uitdrukking komt, werden goedgekeurd. Diverse lidstaten onderschreven het belang van

implementatie van bestaande EU-wetgeving, vooral het derde pakket voor de werking van de interne markt. Daarnaast waren er diverse pleidooien voor meer middelen voor de ontwikkeling van duurzame technologieën met een concurrerende prijs en voor concrete acties op dit gebied. Een aantal lidstaten benadrukte het belang van nucleaire technologie in de toekomstige energiemix. Verscheidene landen spraken de wens uit dat van de strategie een impuls zal uitgaan naar een beter gecoördineerd extern energiebeleid. Voorts benadrukten diverse lidstaten het belang van een strategie voor de lange termijn, aangezien de op te stellen strategie slechts de periode tot 2020 zal beslaan.

Ten aanzien van de uitbouw van de energie-infrastructuur legden lidstaten duidelijk verschillende accenten. Diverse lidstaten benadrukten dat de markt hier primair voor verantwoordelijk is en dat de regelgeving de juiste prikkels moet geven. Het derde pakket voorziet in die regelgeving. Een aantal lidstaten stelde zich voorts kritisch op ten aanzien van meer EU-middelen voor infrastructuur.

De Commissie refereerde in de Raad tot slot kort aan het Commissierapport dat onlangs verscheen over de benodigde maatregelen voor 30% emissiereductie in de EU. Volgens de Commissie zou een doel van 30% nu moeilijk af te spreken zijn, aangezien het de bedoeling is sterker uit de crisis te komen, en de industrie niet te ondermijnen.

De Commissie wenst in het najaar nog informeel te discussiëren over de strategie, waarna de strategie behandeld zal worden in de Energieraad van begin december. De strategie staat daarnaast geagendeerd voor een speciale Europese Raad over energie begin volgend jaar, waarna in de Voorjaarsraad een actieplan zal voorliggen.

Internationale energierelaties

Informatie van het voorzitterschap en de Commissie

Het Spaans voorzitterschap gaf een toelichting op de activiteiten die recentelijk zijn ontplooid in het kader van de Energieraad EU-VS, het Internationaal Energieforum (IEF) en Euromed. De Commissie gaf aan dat de betrekkingen met de VS en OPEC op de goede weg zijn, en het informele karakter van het IEF niet moet veranderen. De top met China in oktober zal energie en klimaat als thema hebben. Ten aanzien van Rusland merkte de Commissie op dat Rusland van doorslaggevend belang is voor de levering van gas, maar ook machtspolitiek bedrijft met gas. Dit vereist eens te meer een gemeenschappelijke en coherente Europese benadering.

Diversen VTE-Raad (Telecom)

Universele dienst: resultaten publieke consultatie

De Commissie, bij monde van vicevoorzitter Kroes, presenteerde de uitkomsten van de publieke consultatie over de toekomst van de universele dienst. De consultatie betrof met name de vraag in hoeverre de universele dienst een rol kan spelen in het realiseren van de doelstelling «breedband voor iedereen». De Commissie gaf aan 150 bijdragen te hebben ontvangen, inclusief van een aantal lidstaten. Lidstaten zien volgens de Commissie geen noodzaak voor grote veranderingen in het concept van de universele dienst. Een aantal lidstaten pleiten voor een algemeen doel voor de toegang van breedband op EU-niveau, terwijl andere lidstaten van mening zijn dat dit de concurrentie zou verstoren en investeringen zou hinderen. Marktspelers zijn volgens de Commissie van mening dat een grote verandering van het concept universele dienst

nuttig is, met name ten aanzien van de financiering. De meeste bedrijven hebben tegelijk twijfels over het gebruik van de universele dienst, om de doelstelling te bereiken. Bedrijven zien meer in het gebruik van andere instrumenten, als staatssteun, structuurfondsen en spectrumbeleid. Consumentenorganisaties zien de universele dienst wel als een belangrijk instrument op EU-niveau om breedband of supersnel internet voor iedereen te realiseren. De Commissie gaf aan in september een rapport over de uitkomsten en verdere stappen te willen presenteren.

Voortgangsrapport interne markt voor elektronische communicaties (15^e rapport)

De Commissie, bij monde van vicevoorzitter Kroes, presenteerde het 15^e voortgangsrapport over de interne markt voor elektronische communicatiediensten. Het rapport laat volgens de Commissie zien dat er nog veel moet gebeuren voordat consumenten kunnen profiteren van een daadwerkelijke interne markt. Markten zijn te vaak op inconsistente wijze gereguleerd, wat leidt tot grote prijsverschillen tussen lidstaten die niet gebaseerd zijn op specifieke nationale karakteristieken. De Commissie pleitte voorts voor volledig onafhankelijke toezichthouders, en een goed functionerend BEREC (het nieuwe Europese orgaan van toezichthouders in de elektronische communicatiesector).

Europees digitaal concurrentievermogen

De Commissie, bij monde van vicevoorzitter Kroes, gaf een korte toelichting op het rapport over het digitale concurrentievermogen van de EU. In het rapport worden recente ICT ontwikkelingen in de EU en de lidstaten geanalyseerd. Het rapport vormt de basis voor de vormgeving van de digitale agenda, en zal tevens dienen als basis voor een scoreboard voor de digitale agenda.

Ministeriële bijeenkomst EU – Latijns Amerika

Het voorzitterschap gaf een korte terugkoppeling van de ministeriële bijeenkomst met Latijns Amerika over de informatiemaatschappij. Tijdens de bijeenkomst is een verklaring aangenomen met de belangrijkste conclusies van de bijeenkomst. Hierin wordt het belang benadrukt van ICT voor groei, sociale inclusie, banen, en kwaliteit van leven. Ook wordt onderstreept dat ICT een integraal onderdeel moet zijn van de dialoog tussen beide regio's en dat samenwerking op dit terrein verder kan worden versterkt.

Programma Belgisch voorzitterschap

Het aankomend Belgisch voorzitterschap gaf aan in de Raad van december de volgende voorstellen te zullen behandelen:

- Het Europees Spectrum programma
- Veiligheid netwerken: verordening voor de verlenging en de versterking van het mandaat van ENISA, het Europees agentschap voor informatie- en netwerkveiligheid.

Daarnaast zal tijdens het Belgisch voorzitterschap aandacht zijn voor e-governement en identificatie, de Europese breedbandstrategie en de tussentijdse evaluatie van de roaming verordening.

Diversen VTE-Raad (Energie)

Energieprojecten Europees economisch herstelplan

Onder dit agendapunt gaven voorzitterschap en Commissie een toelichting op o.a. de aanpassing van de verordening energieprojecten in het kader van het Europees economisch herstelplan. Een nieuw financieel instrument is nodig om de niet-gecommiteerde middelen van tenminste 114 miljoen euro alsnog te kunnen besteden. De Commissie denkt aan projecten met gemeenten op het gebied van energie-efficiënte en hernieuwbare energie.

Trans-Europese netwerken (TEN-E)

De Commissie gaf een korte uitleg bij het in aanloop naar de VTE-Raad gepubliceerde Commissierapport over de voortgang van de realisatie van de trans-Europese netwerken (TEN-E) in de periode 2007–2009. Hierbij gaf de Commissie aan dat 58 projecten zijn goedgekeurd en de uitvoering op schema ligt. In het voorjaar van 2011 zal de Commissie een voorstel publiceren voor een nieuw TEN-E instrument.

Baltische Energiemarkt interconnectieplan

De Commissie informeerde de Raad kort over het Baltische Energiemarkt interconnectieplan waarmee een volledig functionerende energiemarkt in het Oostzeegebied zal worden opgezet. De eerste fase is inmiddels afgerond en de ontwikkeling van de elektriciteitsinfrastructuur ligt op schema.

Olieramp Golf van Mexico

Ten aanzien van de olieramp in de Golf van Mexico gaf de Commissie aan dat ook Europa veel ruwe olie op zee produceert. De uitdagingen in Europa zijn kleiner, maar preventie blijft van groot belang. De EU-wetgeving biedt een kader voor veiligheidsmaatregelen, maar de Commissie onderzoekt of dit kader voldoende toegerust is. Voorts worden bedrijven en toezichthouders momenteel door de Commissie onderzocht over de veiligheidsmaatregelen. Tijdens de volgende Energieraad zullen lidstaten worden geïnformeerd over deze inventarisatie.

Programma Belgisch voorzitterschap

Het aankomende Belgische voorzitterschap noemde vijf prioriteiten voor de tweede helft van 2010: de nieuwe energiestrategie 2011–2020, het infrastructuurpakket, de Energie Routekaart 2050, de positie van consumenten op de energiemarkt na 10 jaar liberalisering van de energiemarkt, en het energie-efficiëntie actieplan.